РІК 1930. Травень. Ч. V.

ПЕРЕМИСЬКІ ЕПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТИ

Ч. 1974. — Участь ОО. Душпастирів як учителів релігії в засіданнях Педагогічних Рад.

Правильник виданий Міністерством ВР. і ОП. для істнуючих у поодиноких школах Педагогічних Рад, передбачує участь у засіданнях тихже Рад також священиків уділюючих науку релігії.

З огляду на те, що на засіданнях Педагогічних Рад бувають обговорювані важні педагогічні справи, висловлювані помічення про виховну працю й обмірковувані середники виховання дітвори, як зарадити лихим впливам і т. п., при чому порушується і релігійно-моральну сторону, участь дотичних Отців являється вже сама собою як необхідна.

Св. Отець Пій XI. в Енцикліці про християнське виховання молоді каже: »Церков має право, якого не може зречися, а рівночасно обовязок, від котрого не може бути звільнена, берети цілости виховання своїх дітий, віруючих, у всякому заведенні публичному чи приватному, не лиш що до науки релігії, що її там подаєся, але таксамо що до всіх инших наук й усіх заряджень, о скільки вони з релігією і моральністю мають якийнебудь звязок«.

Виконуваннє цього обовязку Церкви тяжить в першій мірі на тих священиках, які з титулу уділювання науки

релігії в школі стали членами збірних виховних тіл, в данім випадку Педагогічних Рад.

Пригадуючи повисше Епп. Ординаріят взиває так ОО. Катихитів як і всіх Отців Душпастирів уділюючих науку релігії в школах, де істнують Педагогічні Ради, до участи в засіданнях, виховних конференціях і т. п.

Ч. 3282. — Реченець іспиту на дяків.

Іспит на дяків відбудеся в Перемишлі в Дяківськім Інституті дня 4. липня с. р. о 10 годині рано.

Приватисти, які бажалиби бути допущені до сего іспиту мають внести свої подання через власний Уряд парох. до гр. кат. Капітули в Перемишлі найдальше до 20 червня ц. р.

Всч. ОО. Парохи зволять при тих поданнях зазначити моральне поведення дотичного кандидата.

Реченець до вношення подань о приняття до Дяківського Інституту в Перемишлі.

Кандидати, які стараються о приняте до Дяківського Інституту в Перемишлі на шк. р. 1929/30 мають внести свої подання через власний Уряд парох. до гр. кат. Капітули найдальше до кінця вересня ц. р.

Услівя приняття слідуючі:

1) Добре моральне поведення кандидата стверджене власним Урядом парохіяльним.

2) Добрий чистий голос.

Перед приняттєм до Інституту відбудеся вступний іспит в Дяківськім Інституті для 3. жовтня ц. р. о. год. 10 рано, на котрий всі кандидати мають явитися.

Ч. 3335. — Конкурс на опорожнені парохії.

З речинцем до 30 червня 1930 виставляються на конкурс слідуючі опорожнені парохії:

Деканат Балигородський: 1. Горянка, 2. Рябе. — Деканат Бірчанський: 1. Грозьова, 2. Ліщава горішна. — Деканат Бориславський: Рибник. — Деканат Височанський: Гусне вижне. — Деканат Горлицький: 1. Боднарка, 2 Гладишів, 3. Долини, 4. Ліщини, 5. Новиця, 6. Рихвальд, 7.

Смерековець. — Деканат Грибівський: 1. Баниця, 2. Фльоринка, 3. Ізби, 4. Королева руська. — Деканат Динівський: Павлокома. — Деканат Дуклянський: 1. Воля цеклинська, 2. Гирова, 3. Дошниця, 4. Крампна, 5. Поляни, 6. Радоцина, 7. Ростайне, 8. Святкова, 9. Тиханя, 10. Тилява, 11. Чорне. — Деканат Жукотинський: 1. Галівка, 2. Дністрик дубовий, 3. Липє. — Деканат Короснянський: 1. Близянка, 2. Чорноріки. — Деканат Лежайський: Дубрівка. — Деканат Ліський: Ліщовате. — Деканат Лупківський: 1. Воля Мігова, 2. Солинка, 3. Явірник. — Деканат Любачівський: 1. Милків, 2. Синявка. — Деканат Лютовиський: 1 Береги горішні, 2. Поляни, 3. Хміль. — Деканат Мединицький: 1. Криниця. — Деканат Медицький: Барич. — Деканат Мушинський: 1. Матієва, 2. Ростока велика, 3. Явірки. — Деканат Перемиський: Вірко. — Деканат Порохницький: Крамарівка. — Деканат Равський: 1. Белзець, 2. Голе равське. — Деканат Радимнянський: Острів. — Деканат Риманівський: 1. Вороблик корол., 2. Дошно, 3. Ясель — Деканат Сінявський: Майдан сінявський. — Деканат Сокальський: Сокаль. — Деканат Старосамбірський: 1. Білич горішний, 2. Лінина мала, 3. Стрільбичі. — Деканат Тіснянський: 1. Ветлина, 2. Криве ад Тісна, 3. Лопінка, 4. Терка, 5. Тісна, 6. Яблінка, 7. Яворець. — Деканат Турчанський: Лосинець. — Деканат Угнівський: Домашів. — Деканат Устрицький: Коростно. — Деканат Чесанівський: Плазів.

Прошення внесені не по формі і не заосмотрені потрібними залучниками, а особливо без свідоцтва з конкурсового іспиту як і ті, котрі вплинулиби по дни 30. червня 1930, будуть уважані яко безпредметові.

Примічається, що всі Всч. ОО. що одержать презенту на таку парохію, яка крім матерної церкви має одну або більше дочерних, зобовязуються в кождім часі на жадання перемиського Еписк. Ординаріяту згодитися на евентуальне відлучення дочерних церков разом з ґрунтами.

При тім Еписк. Ординаріят повідомляє всіх Отців, наміряючих внести подання о приняття в спис на висше згадані парохії, що дотації їх будуть нормовані по гадці Конкордату.

Ч. 3524. — В справі стипендій на Служби Божі у відпустових місцях.

Щоби забезпечити правильну відправу Служб Божих у віцпустових місцях, заряджуємо слідуюче:

1. Наставники церков у відпустових місцях є обовязані, чи то самі чи через упрошених священиків згл. кандидатів духовного стану, точно записувати в осібні книги кожду жертву на Служби Божі згл. иньші богослуження враз з наведенням імени і назви жертвуючої особи та наміреня, в якім має відправитись Служба Божа згл. иньше богослуження. Світських осіб а тим менше жінок парох до сеї цїли уживати не може.

2. Священики, що приняли на себе обовязок відправи Служб Божих у відпустовім місці, а не моглиби їх там відправити, є обовязані постаратися о дозвіл своєї дух. Власти на відправу тих Служб Б. в иншій церкві.

3. ОО. Душпастирі що просять о редукцію Служб Б. відпустових є обовязані предложити Еписк. Ординаріятови точний виказ принятих жертв згл. і понесених видатків.

4. Евентуальна редукція Служб Божих є важною доперва від дня її уділення через Духовну Власть.

Самовільна редукція є неважна і тяжко грішна.

5. Служби Божі повинні бути чим скорше відправлені. Відкладати відправу Служб Божих поза приписаний час можна лишень за окремим дозволом Духовної Власти.

Впрочім відсилаємо в сій справі до Теольоґії моральної, до Нашого розпорядку з дня 7. червня 1919 (Епарх. Відомости з р. 1919 Ч. II ст. 15) згл. і до дотичних рішень Львівського пров. Собору з р. 1891 титул IV гл. VIII) Всч. ОО. Декани є обовязані як найсовіснійше чувати над сею дуже важною справою так, що за кожду неправильність у відправі Служб Божих в деканаті відповідають не лишень дотичні наставники церков, але і дотичні Наставники деканатів.

Ч. 2028. — В справі видачі свідоцтв моральности для робітників-еміґрантів в Голяндії.

Його Еміненція, Примас Польші, прислав тут під днем 20. лютня 1930. ч. 774/30. Пр. письмо О. В. Гофманна (Gasthuisstr. 3. — Heerlen Limburg — Nederland), душпастиря для еміґрантів з Польщі, слідуючого змісту:

»Часто лучаєся, що голєндерські дирекції копалень домагаються від зголошуючихся гірників свідоцтва моральности, виставленого власним парохом. Тимчасом оо. парохи не хотять їх видавати заслонюючись тим, що ся чинність належить до компетенції світських властей (поліції, війта) В виду сего, що посіданнє свідоцтва моральности виставленого о. парохом у великій мірі влекшує принятття гірника до праці, чемно прошу о жичливе полагодженнє сеї справи«.

Подаючи повисшу відозву до відома Всч. Духовенства, поручаємо до неї примінитись.

Ч. 3336. — Подається до відома Всч. ОО. що надвишку з розпродажі книжочки »Царство сатани наступає« в сумі 93. золотих як рівнож з кн. »Мати Божа в Люрц« 61 зол. призначено на фонд будови церкви в Липівци, Риманівського деканату.

ХРОНІКА.

Іменовання:

Ч. 3051. о. Галушка Ігнатій, парох в Брунарах, завідателем деканату Грибівського.

Ч. 3175. о. Стеранка Александер, парох в Тарнавці, завідателем деканату Риманівського.

Крилошанські відзнаки одержали:

Ч. 1613. о. Чайківський Теофіль, парох в Яжові новім.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 2410. о. Мигаль Василь — Камінка Старе село.
Ч. 2884. о. Ломницький Евген — Ольшаниця.
Ч. 2885. о. Кміцикевич Володимир — Біла.

Завідательства одержали.

Ч. 469. о. Зелений Теодор — Дубецько.
Ч. 2082. о. Метелля Стефан — Крупець.
Ч. 2311. о. Кулинич Стефан — Тиханя.
Ч. 2411. о. Горечко Михайло — Гирова.

Ч. 2414. о. Кузьмінський Дмитро — Волоща.
Ч. 2434. о. Булат Іван — Лівчиці.
Ч. 2435. о. Козак Микола — Ветлина.
Ч. 2436. о. Давидович Олексій — Биків.
Ч. 2438. о. Бень Василь — Вороблик корол.
Ч. 2439. о. Ковальчик Михайло — Одрехова.
Ч. 2440. о. Юрчинський Іван — Більцарева.
Ч. 2443. о. Кебуз Іван — Горбачі.
Ч. 2441. о. Волошин Микола — Ліщава горішна.
Ч. 2537. о. Паславський Василь — Павлокома.
Ч. 2653. о. Мартинюк Ярослав, доїздж. — Домашів.
Ч. 2677. о. Савицький Дмитро — Коростно.
Ч. 2758. о. Солтикевич Іван — Стрільбичі.
Ч. 2838. о. Кулинич Григорій — Сокаль.

Сотрудництва одержали:

Ч. 6240/29. о. Федунь Стефан, управ. доїздж. — Камяна.
Ч. 1378. о. Хробак Василь — Орове.
Ч. 1570. о. Масляник Франц, самост. — Сушиця рикова.
Ч. 1705. о. Кондрацький Василь — Турє.
Ч. 2041. о. Боровець Володимир, самост. — Погірці.
Ч. 2317. о. Кот Андрій — Токарня.
Ч. 2412. о. Сенета Діонізій, самост. — Шляхтова.
Ч. 2437. о. Стахняк Йосиф — Бабина.
Ч. 2413. о. Шевчук Василь — Дорожів.
Ч. 2442. о. Худик Володимир — Гусаків.
Ч. 2444. о. Новосільський Олександер — Угерці незаб.

Померли:

о. Саламон Онисим, парох в Вороблику корол. 2/4 1930.
о. Колодій Симеон, парох в Коростні 5/4 1930.
о. Сиротинський Іван, парох в Домашеві 13/4 1930.
о. Яворський Іван, парох в Стрільбичах 22/4 1930.
о. Волосянський Іван, парох в Сокалі 19/4 1930.

Душі їх поручається молитвам Всеч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 12. травня 1930.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

II. ЧАСТЬ.

ЗАГАЛЬНІ ПРИПИСИ
що до проповідей і практичні вказівки.

(Реферат о. М. Дороцького на декан. зборах в Раві Руській 28. XI. 1929).

„Подобалось Богу простотою проповіди спасати віруючих“. — І. Кор. 1, 21.

Що неділі, що свята проповідуємо по церквах слова Божої Науки нашого найвисшого Учителя, Господа Ісуса Христа, та добрих плодів бачимо за мало. Люде, вислухавши наче з уряду Божого слова в церковній науці, розходяться по домах і далі живуть у своїх давних гріхах і блудах. Боже слово не видає в них доброго плоду, не поправляє їхнього життя, не робить їх щасливішими.

Чому це так діється? Невжеж Боже слово не в силі сьогодня, як то було колись за часів апостольських, обновити лице землі? Ні! Боже слово не могло і ніколи не може втратити своєї благодатної сили! То якаж тому причина? Між іншими причина тому буде й така, що не все і не всюди памятаємо про найголовнійші приписи, яких треба держатись при проповіданню Божого слова.

А ті приписи відносяться: одні до особи проповідника, другі до самої проповіди, а треті до слухаючих.

Цілком так, як є господарські приписи що до господаря-сіяча, що до зерна й що до рілі. Інакші будуть плоди, коли сіє господар, що розуміється на сіянню, а інакші, коли господар не знає господарських приписів сіяння, а ще інакші, коли сіє недбалий наймит. Інакщі будуть плоди, коли сіється зерно чільне, вибране, відповідне, а інакші, коли сіється будь яке насіння. Інакші нарешті будуть плоди на ріді занедбаній, недбало управненій, а інакші на ріді управленій і справленій по вимогам аґрономії.

Таксамо і в проповідництві.

І. Які отже є приписи що до самого проповідника?

Проповідник мусить мати дещо від Бога, дещо від своєї дух. влади і дещо від себе самого. Від Бога мусить мати ласку покликання та дар проповідання, як то сказано в св. Письмі: „Ніхто сам по собі не приймає тої чести, лиш хто покликаний Богом, як і Аарон“ — Евр. 5, 4. — та: »Не ви бо будете промовляти, а Дух святий — Мар. 13, 11. Тож о сю ласку і о той дар мусимо повсякчасно Г. Бога просити.

Від своєї Дух. Влади мусить мати проповідник післанництво, місію ц. є. власть проповідання, а то по словам Спасителя: »Як послав мене Отець, так я посилаю вас« — Іо. 20, 21. — та по словам св. Ап. Павла: »Як же проповідатимуть, коли не будуть послані? — Рим. 10, 15. — Тому то є строгим обовязком дух. влади глядіти на це, кому дає власть проповідання.

Від себе самого мусить проповідник доложити усіх зусиль, щоб придбати собі як найбільше знання всього Божого обявлення, науки та духа навчання св. Отців Церкви, науки вселенських Соборів і всеї католицької традиції, словом, тих усіх найважнійших жерел, звідки повинен черпати сю вічно живу воду для обнови людського серця, для скріплення людських душ. Далі мусить проповідник придбати собі також докладне знання людського серця і душі, тої рілі, в яку має сіяти Боже слово; мусить пізнати також духа часу, суспільний лад і всі инші сучасні відносини та обставини, та до того всего примінитись, те все використати в своїх проповідях, через що проповіди будуть завсіди актуальні; незнанняж того всього є жерелом усяких блудів.

Далі, проповідник мусить мати духа молитви, розважання і покори. Мусить проповідник часто молитись, як молиться господар-сіяч о Боже благословенство для своєї сійби, бо й ми лиш сіємо, „а Бог дає зріст“ — І. Кор. 3, 6. Мусить розважати на самоті над тим, що має прилюдно сказати, бо слово непередумане, мов зерно неперечищене. Так чинили всі Божі святі проповід-

ники, благовістники Божого слова. Св. Августин сказав: „Verbi Domini inanis est praedicator, qui non est intus auditor“, себто: даремно проповідує, хто в серці не розважає. Проповідник мусить мати й духа покори, щоб не забував, що проповідати має на славу Божу, не свою, має приподобатись Богові, не людям, по словам Спасителя: »Бо зійшов я з неба, не щоб чинити волю мою, а волю того що післав мене« — Іо. 6, 38., та: »Отче, я прославив тебе на землі; що ти мені дав довершити, я довершив« — Іо. 17, 4.

Далі, проповідник мусить мати ще й духа самопосвяти, значить, не зважати на ніякі труднощі, перепони й недогідности, з посвятою своїх сил, свого здоровля, а то й свого життя проповідувати неустрашимо Божу правду, згідно з словами Спасителя: „І за них я посвячую себе, щоб і вони посвячувалися за правду“ — Іо. 17, 19.

Проповідник мусить далі відзначуватись бездоганним, святим життям, щоб прикладом свого грішного життя не бурив того, що збудував своїм словом. У проповідника уста, дух, життя повинні бути в як найкращій гармонії. »Ви сіль землі; колиж сіль звітріє, то чим осолити?« — сказав сам Спаситель у Мат. 5, 13.

Нарешті повинен проповідник вложити в проповідь свій розум і своє серце; розум, щоб розумну річ розумно, себто найприступнійше і найпростійше виложити; за прикладом Божественного Учителя оживлювати проповідь приповістями з життя, з природи, та гарними потягаючими прикладами, бо те все дуже зацікавлює та причиняється до запамятання голошених правд; серце, щоб наперід самому аж до самопосвяти Божу правду полюбити, а опісля, щоб отим жаром свого серця — серця вірних загріти до любови та до виконування Божого закона; одним словом, щоб серцем в серця промовляти. Так, як повідає св. Ап. Павло, самому Богові подобалось не премудрістю сього світу, а простотою, значить, сердечністю проповіди спасати людей!

А з того всього виходить, що проповідник повинен перед кождою проповіддю добре приготовити, відповідно приспособити свого духа і своє серце, та так достроїти себе до високих Божих правд; словом, старанно приготовитись і то не в останній хвилі, а вже заздалегідь.

II. Далі є приписи що до самої проповіди, а відносяться вони до її форми, змісту і виголошення.

Форма проповіди повинна бути ясно і проглядно уложена згідно з вимогами гомілєтики. Добрий розклад проповіди влекшує виголошення проповідникові, пособляє й слухачам до зорієнтовання в предметі проповіди. Колиж хто не зробить собі розподілу проповіди, той буде плутатись у предметі, сам нічого ясного не скаже, ніякої правди систематично не вияснить, а й нарід не винесе з такої недбалої проповіди ніякої користи. Зразком гарно уложеної проповіди є перша проповідь св. верховного Апостола, Петра, в день зіслання св. Духа.

Зміст проповіди: в першій мірі треба виложити вірним головні правди віри чи то в проповідях догматичних, чи в науках катехитичних; побіч них непохитні основи християнської моралі — етики; далі, з історії Христової Церкви взагалі, та з історії Хр. Церкви в нашім народі зокрема; про лад і устрій Христової Церкви, про Єї всесвітне посланництво, безшибочність Єї науки і Єї незнищимість; про боговгодне життя Святих, про початок, розвій, красу, значіння та вплив усіх церковних богослужень, взагалі про все те, що відноситься до прославлення Бога та до спасіння душ. Св. Отець, Папа Венедикт XV. в промові до проповідників, що мали проповідати в Римі в часі вел. посту 1916. р., сказав: „Нічого іншого не жадаємо від вас, тільки щоб ви проповідали народові Христа і то Розпятого" — отже всі Його правди віри, всі Його заповіди й заповіти, Його євангельські ради, Його жертвенну любов до неб. Отця й до нас, прославлення неб. Отця, Його пожертвовання за нас, відкуплення людського роду дорогоцінною ціною Свого життя; проповідатиж не словами людської мудрости, а словами св. Письма, св. Отців церкви та св. катол. богословії. Ніколи не вільно покликуватись на повагу живучих людей, бо Христова віра і християнська мораль обійдуться без таких покровителів. Тойсам св. Отець строго заборонює до вічних правд Божих домішувати хиткі справи політичні.

Виголошення. Від нього в великій мірі зависить успіх проповіди. Проповідник мусить памятати, що „Sancta sancte sunt tractanda!" — Невмістні отже булиб проповіди з смішним виголосом, як: крикливим, пискливим, плакси-

вим і т. п. Повинен також вистерігатись надзвичайного стилю, вишуканої вимови, щоб не вийшла з проповіди Божого слова лишень купа слів і ніщо більше, або, щоб не стати по словам св. Ап. Павла: „як мідь дзвеняча і тарабан гудячий“ — І. Кор. 13, 1. — Боже слово має людей просвітити світлом Божої правди та порушити, побудити волю до надприродного життя. Щобиж то слово мало дійсно таку силу, треба його проголошувати добре, виразно, поважно та все природно! Кожде речення, кожда частина проповіди повинні бути так виголошені, щоб тон бесіди відповідав свому змістові — це одинокий припис для проповідаючого виголосу.

Тут належить згадати ще й про час, як довго проповідати. Правилом є — проповідь не за довга, хоч властива довгота проповіди залежить від її заінтересовання. Часом і довша проповідь не втомить людей, а це тоді, коли буде займаюча, цікава та жива.

III. Нарешті є приписи і що до слухачів, що до їхнього серця, ума, душі — тої ріли, в яку Боже слово засівається.

Сам Ісус Христос вказав у Своїй прегарній приповісти про сіяча, що та ріля є неоднакова. Одно серце подібне до тої дороги, по котрій кождий ходить і топче в ньому все найсвятійше, а всякі злі духи виривають з нього і найкрасше зерно Божих правд, основ християнського життя. Друге серце затвердло мов камінь, не закоріниться там ніяке зерно Божої науки. Інше знов заглушується земними турботами і також марнується. І що лиш серце добре підготовлене до слухання Божого слова видає стократний плід. Треба тому часто звертати увагу вірним, щоб до слухання проповіди приготовились уже йдучи до церкви, тай у церкві нехай просять Г. Бога о ласку, Боже слово уважно вислухати, його радо приймити та до нього примінити своє життя. Від дитинства треба людські серця виховати, плекати, щоб вони стались і були доброю Божою рілею.

Та між слухаючими є нелиш неоднакові успособлення серця, але й неоднакові уздібнення ума, є люде неоднакового образовання. І їх треба мати на увазі, та одних кормити по словам св. Ап. Павла молоком, а других тверд- шою поживою. Треба вміти до всіх примінитись і до понятливих і до менше спосібних, до добрих і до грішників,

до молодших і до старших, взагалі до всякого віку, стану і роду людей, щоб усіх до Божої правди потягнути, до Бога зблизити.

Практичні вказівки: До проповіди заздалегідь приготовлятись, розважаючи неперід зміст припадаючої евангелії, чи апостола, чи взагалі чергової теми, беручи притім під увагу потреби вірних, добро парохії та вимоги св. Церкви взагалі. Таксамо вчасно приготовити й добре обдумати катехитичні виклади в церкві чи в школі. А тоді буде плід стократний!

На закінчення ще одна заввага: ніколи і нічим не зневірюватись! Нехай собі плиткі люде говорять: »даремно, отченьку, мучитеся, нашому християнинові ніяка проповідь не поможе!« — ми такою зневірою не зражаймось! — а невтомно проповідуймо з тою кріпкою вірою, що »наш труд не даремний у Господа« — як каже св. Ап. Павло. Не забуваймо, що це наш найсвятійший обовязок і найперший. Св. Ап. Павло каже: »Не послав мене Христос хрестити, а благовістити!« — І. Кор. 1, 17. — Таксамо говорять другі Апостоли: »Не годиться, щоб ми покинули Боже слово та услугували при столах« — Діян. 6, 2. Бо Божим словом маємо бурити царство темряви, царство зла, а натомість поширити і скріпити в людських серцях і душах Царство Боже, царство Божої правди і справедливости, та так покласти в них здорові основи, міцні підвалини під будову кращого суспільного ладу — гаразду нашого народу і всього людства.

Пригадаю на конець, що писав св. Ап. Павло до Тимотея: „Заклинаю тебе перед Богом і Христом Ісусом, що має судити живих і мертвих, на його прихід і на його Царство: проповідуй, слово, настоюй в пору і не в пору, картай, напоминай, грози з усякою терпеливістю і навчанням. Бо прийде час, коли здорової науки не послухають... і від правди відвертатися будуть... Тиж сторожи у всьому, будь терпеливий, твори діло благовістника та сповняй свою службу!“ — II. Тим. 4, 1—5.

О. ГОЛИНСЬКИЙ ПЕТРО.

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ.

2.

(Роля мірян у первісній Церкві, суспільна структура старинної христ. громади, її надприродна основа, К. А. завертає до давних традицій).

Участь світських в апостольстві має бути офіціяльна, значить світські католики зорганізовані після певних вимогів піддаються під провід церковної єрархії, яка уділює їм до певної міри апостольську місію. Є це поворот до світлих традицій первісної Церкви, до того духа любови, посвяти і праці для Божої справи, що його вичуваємо читаючи Діяння Апостольські, листи св. Павла, соборні послання та письма найстарших Отців Церкви і церковних письменників. Вже Апостоли поширюють єрархію через утвореннє діяконату, поручають світським навчаннє і харитативну працю, покликують до помочі жінки. Ця первісна християнська громада прегарно зорганізована, прямо зразкова. Любов до ідеалу, запал для святої справи, поділ праці, підпорядкованнє всього одній високій цілі, карність і послух — ось чесноти-прикмети її членів. Апостоли а відтак їхні в уряді наслідники дають зверхний провід і виконують те, в чому не можуть бути ніким заступлені як »слуги Христові і завідателі Тайн Божих« (І. Кор. 4). Їм помагають пресвитери, діякони і світські після стисло означеного порядку, в залежности й у гармонії з єрархами як настоятелями. Не є се послух вимушений, невільничий, бо вони не раби а свобідні горожани одного Христового Царства. Їх лучить одно серце й одна душа, вони творять один живий організм, в якому всі члени одинаково важні, хоч не одинакову сповняють ролю так, що св. Павло міг сміло писати: »Коли терпить один член, терплять разом усі члени, коли славиться один член, радуються разом усі члени. Виж є тілом Христовим і членами кождий з окрема« (І. Кор. 12).

Не до всіх сказав Спаситель: »Як післав мене Отець і я посилаю вас... Прийміть Духа святого; кому відпустите

гріхи відпустяться їм...[1]) Се чиніть на мій спомин«[2]), тому не всі можуть звершати св. Тайни, правити Церквою, учити. Тільки єрархія установлена Христом одиноко й непомильно зберігає Його науку, розділює св. Тайни і посідає повноту управляючої власти в Церкві. Св. Павло пише: »А Бог установив в Церкві передовсім апостолів, відтак пророків, опісля учителів, пізнійше сили, потім ласки уздоровлень, підпомагання, правлення, ріжні мови. Чи всі є апостолами? чи всі учителями?... Чи всі викладають«? (І. Кор. 12, 28—30). — Ми є членами Тіла Христового — пише епископ Кубіна Члени тіла, якщо мають бути живі, живуть зі сил душі і крови серця. Серцем Церкви є св. Евхаристія. Перша наша чинність лежить у приниманню сил Христових, щоби оставати з Ним у лучности як живі члени Його Тіла; а друга на роздаванню тих сил иншим, щоби вони також стали членами Христа. Перша на здобуванню Христа для себе, друга на здобуванню инших для Христа. Перша на вдержанні себе при Христовому Царстві, друга на поширюванні того Царства в світі[3]).

Зрозуміти суть цеї злуки з Христом нашим учителем і Царем, відчути еї необхідність, й у тім напрямі працювати значить тільки, що утревалити єдність і взаїмну залежність членів того самого містичного тіла — ось світ ідей і головне завданнє Католицької Акції. Тільки Церков понята в той спосіб як живий орґанізм, в якому всі члени працюють не одинцем але суспільно і зорґанізовано, може перемінити наше суспільне життє і розвязати так пекуче нині суспільне питаннє.

Тут знова старинна громада христіянська стає перед нами як зразковий суспільний орґанізм. Економічна структура чудово наладнана, розподіл дочасних дібр переведений так ґеніяльно, шо ріжниці з титулу посідання чи уживання не лиш не є актуальні але вони не істнують зовсім. До того зважити треба, що христіянські громади в другім і третім віку були не які там малочисельні гуртки але числили десятки а то й сотки тисяч душ. Дослідники церковної старини ствердили, що буджет римської, христіянської громади в половині третого століття виносив около міліона сестерцій та що тоді в Римі була сотка самих ду-

---

[1]) Іо. 20, 21. — [2]) Лук. 22, 19. — [3]) Ks. Dr. Bross Pius XI. o Akcji katolickiej стор. 19.

ховних. Одиноке жерело доходу становили добродійні жертви, що їх складали правильно всі члени громади. Прибували часами і більші суми, складані богатими але се трафлялося виїмково.

Спитаємо: Що давало тодішним ісповідникам Христа зрозуміннє ідеї христіянської суспільности і спромогу здійстнити її в цілій повноті? Де ділася ця ідея в пізніших часах?

Розвязку того питання подають нам Діяння Апостольські, листи св. Павла, соборні послання і історія. Надприродні джерела як Пресв. Евхаристія, молитва, богослуження і тільки вони давали тоді вірним розуміннє обовязків горожан Христового Царства і силу їх виконання. В містичному тілі, якого членами вони себе почували, ділала передовсім Божа ласка. Підряд із нею в повній залежности від неї, як льоґічна консеквенція відвічної Божої економіки, слідувала повнота людського ґенія. Чисто природні, людські засоби як гріш, проворність, хитрість, насиллє ніколи не створили так величного діла і тоді не могли його створити. Впрочім вірні тих часів не посідали ні влади, ні гроша, ні не руководилися хитрістю чи підступом, бо всі ці середники були в руках їхніх противників. Вони жили надприродним життєм і з надприроди черпали усю свою міць і силу. В світлі науки про містичне тіло Христове старинні христіяни сповняли всі обовязки сірого будня індивідуальні, родинні і суспільні. Свідомість того, що всяке по людськи судячи навіть безвартне діло не кінчається з його фізичним викінченнєм а сягає ген далеко в надприроду, постійна лучність з тою надприродою, надавали їхній праці окремішну ціху радости і вдоволення, так чужу й незнану тодішним поганам. — Хто не працює з радістю, той не осягне нічого; тільки там, де є радість життя, можлива успішна праця; »радуйтеся завсіди в Господі, ще раз кажу радуйтеся«[1] — ось нова засада, чисто христіянська, без котрої при розвязці суспільного питання не обійтися. Цю засаду зрозуміли старинні христіяни як слід, знали що в надприроді єї одиноке жерело і відтам її черпали. Вони працювали з радістю в Господі й тому ворожнеча на тлі суспільних ріжниць була їм чужа. Коли відтак з бігом

[1]) Фил. 4, 4.

століть християни почали затрачувати живу лучність з надприродою, коли в наслідок перецінювання дочасних річей і світських моментів почав піднепадати дух побожности, а міряни відчужилися від єрархії затрачуючи поволи змисл для слів „sentire cum ecclesia", грізною хоч повільною ходою почав наближатись ляїцизм, цей найбільший ворог надприродного життя і чистого Христового світогляду. Разом з тим затратились і ті надприродні суспільні звязки, які колись так тісно споювали поодиноких членів Церкви в одну, ціпку внутрі й могутню на зовні орґанізаційну цілість. Прийшло те, що прийти мусіло, бо не може не висохти ріка, позбавлена доплиroutеву води з жерела. Природні звязки, які сильні вони не булиб, не заступлять ніколи надприродних. Правдивість того доказує історія усіх, виключно природними середниками будованих орґанізацій, товариств, установ, держав. Тільки людина оживлена Христовим духом є в силі поняти наказ любови ближнього і його в життю примінити. Любов ближнього се одиноке чудодійне звено, яке лучить і споює те, чого не може злучити ніяка сила людського ґенія.

Навязуючи до світлих традицій старинних християнських громад Католицька Акція бажає знова все в Христі обновити, схристіянізувати весь світ, скатолицизувати назад усіх католиків, поглибити в них надприродне життє і розбудити духа активности в службі Христового Царства. Завдання Церкви сьогодні так вевикі, що самі священики без співпраці світських не можуть їм подолати. »Католицька Акція хоче злучити діяльність мірян з діяльністю духовенства і зі своїх справних рядів створити могутню оружну силу, оту *acies bene ordinata* в руках епископів і намісників Христа на землі« [1]).

д. б.

[1]) Слова нунція Пачеллі гл. X. Dr. Bross я. в. стор. 9.

ПРАКТИЧНА ЧАСТЬ.

Розвязка случаю: „Шеста заповідь церковна“ Е. В. Nr. 1. 1930.

У відповідь на случай поміщений в I ч. Епарх. Відомостей з р. 1930 ст. 9 належить в першій мірі поставити перед очі закони Церкви, що дотичать заборони книжок.

В супереч твердженню о. Харлампія з натиском мусимо зазначити, що в сій матерії і нас обовязують постанови Нового Кодексу канонічного права, як се пояснила св. Конґреґація для Східної Церкви в декреті з дня 26. мая 1928 (A. A. S. 1928 ст. 195).

Ось її рішеннє в перекладі:

„Поясненнє. З огляду на се, що дехто запитував Нас, чи Орієнтали є вязані, так як і прочі, рішеннями осуджуючими книжки і часописи, що їх видала Найвища св. Конґреґація св. Уряду (S. Officii) . . . . . св. Конґреґація для Східної Церкви пояснює, що названі декрети дотичать або в той сам спосіб обовязують всіх вірних якогонебудь обряду, так як они радше чим до дисципліни Церкви, прямо відносяться до науки Церкви. Бо св. Мати Церков хоче сего рода декретами заховати і оборонювати віру й обичаї, а до сего кодекс права в каноні 1396 виразно постановляє і розпоряджає, що книжки осуджені Апостольським Престолом уважає за заборонені в кождім місці і в кождім переводі“. (Пор. Noldin: Summa theologiae moralis I^{14} n. 147 adnot. 3). По гадці кан. 1384 §. 2. нового кодексу під назвою книжки розуміє сей закон всі книжки, брошури, часописи і які небудь письма видані друком.

Канон 1399 проголошує як заказані слідуючі книжки (згл. часописи, чи видавництва):

1. Видання тексту оригінального і старих католицьких переводів св. Письма, навіть Східної Церкви, що їх видали якінебудь акатолики, а також переводи св. Письма на якунебудь мову, зладжені або видані акатоликами;

2. книжки якихнебудь авторів, які оборонюють єресь або схизму, або що в якийнебудь спосіб намагаються підкопати основи релігії (існовання Бога, свободу волі, безсмертність душі, силу доказу чудес, мотиви віри);

3. книжки, які нарочно нападають на релігію або добрі обичаї:

4. книжки якихнебудь акатоликів (і жидів і невірних), які нарочно (ex professo) трактують о релігії, хиба ясним є, що в них нічо не міститься проти католицької релігії;

5. неапробовані книги св. Письма або їх коментарі або пояснення або переводи. — Книжки, які розповідають про нові обявлення, візії, пророцтва, чуда, що запроваджують нові богослуження, навіть під позором, що вони є приватні, якщо були видані без захования канонічних приписів;

6. книжки, що в якийнебудь спосіб поборюють або висмівають католицькі доґми, що боронять блудів опрокинених Апост. Престолом, що понижують Божий культ, що змагають до виверненя церковної карности, що пляново висмівають церковну єрархію або стан духовний чи монаший;

7. книжки, що вчать або поручають забобони усякого рода, ворожбицтво, маґію, викликування духів і инші річи сего рода;

8. книжки, що уважають за дозволені двобій або самогубство, або подружі розводи, що трактуючи о масонських сектах або о иньших сего рода товариствах обстоюють, що они є пожиточні, а не шкідливі для Церкви або цивільної суспільности;

9. книжки, що нарочно говорять, оповідають або вчать о безстидних річах;

10. видання літурґічних книжок, апробованих Апост. Престолом, в котрих дещо змінено так, що вони вже не є згідні з автентичними св. Ап. Престолом апробованими книгами;

11. книжки, що поширюють відпусти апокрифічні або заказані Апост. Престолом;

12. образи Іс. Христа, Прч. Д. Марії, Ангелів і Святих або иньших слуг Божих, що не є згідні з духом Церкви згл. з її рішеннями.

О скільки якась книжка згл. часопис є небезпечні для спасення душі читача, то хотяйби і не були вичислені поміж вище наведеними, є заборонені законом природним, але з другої сторони церковний закон вяже і сих, що для них читання заказаних книжок не булоби небезпечне.

Церковну кару за переступленнє закону дотично заборони книжок накладає Церков:

А) Виключення з Церкви (excommunicatio) в особливий спосіб задержане Папі наклацає на сих, що неправно, (без дозволу Апостольського Престола) тяжко провинено і зі свідомістю загроженої кари читають, передержують, друкують і боронять книжки, написані апостатами або єретиками, що оборонюють і поширюють єресь; а також книжки, які виразно і поіменно (з наведенням автора і титулу книжки) були під клятвою заказані Апостольським письмом (буллею, через бреве) (Гл. конституцію Apostolicae Sedis moderationi з р. 1869 — Львівський пров. Синод з р. 1891 — Тит. I гл. 5. О цензурі книг ч. 2. ст. 81 і 82).

Новий кодекс (can. 2318 § 1) в дечім зміняє старе право і так, що після него в екскомуніку в спеціяльний спосіб задержану Папі ipso facto впадають по появі заказаного діла для продажі в (книгарнях), (opere publici juris facto), видавці книжок апостатів, єретиків і схизматиків, що поширюють апостазію, єресь і схизму, рівнож і сі, що названі книжки або і иньші заборонені поіменно Апостольським Письмом оборонюють, або свідомо без належного дозволу читають або передержують“.

Замітка. Книжки поміщені на індексі є заборонені під клятвою лиш тоді, коли відповідають висше поданим умовам.

Клятву нікому не задержану стягають на себе ті „що без апробати Ординарія друкують або кажуть друкувати книги св. Письма або пояснення чи коментарі до них“ Після нового кодексу (can. 2318 §. 2) сі, що друкують названі книжки св. Письма або коментарі чи пояснення до них, в клятву не впадають.

Часописи, що їх читає о. Харалампій і записує для місцевої читальні, є заборонені правом природним і церковним, бо на многих місцях захвалюють схизму чи таксване православє, накликують до переходу на схизму, виказують радість з причини масових переходів Лемків на схизму, та виступають проти св. Священомученика Йосафата, великого Подвижника св. З’єдинення і на многих місцях його зневажають та висмівають. Таксамо зневажливо висловлюються о Христовім Наміснику, св. Отці Папі Римськім.

Поведення о. Харалампія є під многими зглядами тяжко грішне і заслугує на тяжку догану та кару.

Грішить тяжко о. Х. участю в тяжкім грісі, яким є попирання і поширювання злої преси, підчас коли як католицький душпастир є обовязаний позитивно підпирати добру пресу. Синод Львівський у вище наведенім місци (ч. 4. ст. 82) виразно упоминає священиків, щоби своїм приміром присвічували світським людям і не читали злих, ворожих вірі і католицькій Церкві часописів, і всіми силами старалися від їх читання відводити вірних, поручених своїй пастирській опіці.

Тяжко грішить о. Х. і непослухом для приказів св. Церкви і згіршенням, яке дає пренумеруючи і поширюючи злу пресу, а також позволяючи вивісити в читальні портрет звісного відступника Наумовича, бо в сім посліднім случаю апробує злий і згіршаючий вчинок апостата.

Грішить вкінци проти віри, бо через читання часописів ворожих св. вірі і Церкві наражує себе на утрату св. віри.

В клятву за читання заказаних часописів о. Х. не впадає, бо клятву стягають на себе лиш сі, що читають заборонені книжки у властивім сего слова значінню, як се пояснила св. Конґреґація Уряду 21. квітня 1880. Стягнувби клятву тоді, як що свідомо читавби книжки і періодичні видавництва оправлені в книжку, які би мали за автора еретика і ширили ересь. (Св. Офіціюм 13. січня 1892).

Але у о. Х. заходить небезпека, що через довголітне читання часописів ворожих Церкві виробив собі схизматицький світогляд, з яким нераз зраджуєся перед другими священиками і перед вірними як се можна вносити з предложеного случаю. В такім разі стягнувби на себе о. Х. клятву як еретик і схизматик і то в особливий спосіб задержану Папі. Незнання о. Х. не оправдує, бо у него могло бути лише грубе незнання, яке не оправдує ані від вини, ані від кари, так як обовязком кождого священика є добре пізнати правди католицької віри і церковні закони. Від кари оправдує грубе незнання лиш тоді, коли карний закон містить в собі слова: якби хто важився, свідомо зробив і рівнозначні иньші слова, як се прим. річ маєся при читанню заказаних під клятвою книжок.

І становища о. декана не можна похвалити, бож його тяжким обовязком є відвертати і від священиків і від вірних всілякі небезпеки утрати віри і колиб сам своїм впливом не міг справи поправити, удатись до епископа, щоби лиху зарадив. За се похвальним є становиско о. Андроніка і кождий священик повинен іти його слідами, якщо не хоче бути зрадником справи, яку заступає.

Так в проповідях як і промовах обережно повинен священик виступати проти злих книжок і часописів і часто вказувати на страшний гріх, який потягає за собою читання злих часописів і книжок.

З другої сторони всіми можливими способами повинен попирати добру пресу. — В тій ціли є обовязаний і сам пренумерувати добрі часописи і ширити тіїж поміж народом.

Дуже бажаною річю є, щоби парох вибрав собі з поміж своїх парохіян свідомих, католицьким духом перенятих людей, котрі би при всяких нагодах в оглядний спосіб аґітували за доброю пресою і занималися її розпродажю. Священик повинен, о скілько може, дописувати до доброї преси, але все, що подасть повинно бути взірцеве, оперте на любови ближного і згідне з правдою.

Вкінци повинен священик попирати добру пресу і матеріяльно через записи і жертви на видавання доброї преси. Лишень через рішуче, живе і послідовне співділання всего духовенства можна зломити могучість злої, а піднести вплив доброї преси так дуже потрібної в нинішних часах.

З КАТОЛИЦЬКОГО СВІТА.

Марійська Конґреґація і Католицька Акція. (К. А. Р.) Делеґації 40-а Марійських Конґреґації в Римі а з ними Prima Primaria були приняті на окремій авдієнції Святійшим Вітцем, якому зложили бажання з нагоди ювилею від імени 1.222 конґреґацій розкинених по цілім світі. Привітну грамоту, яка мала 118.000 підписів, відчитав директор конґреґації Prima Primaria єзуїт о. Августин Garagnani.

При тій нагоді Св. Отець виголосив довшу бесіду, в якій підчеркнув значіннє Марійських Конґреґацій для поглиблення католицької свідомости і вияснив їх ролю в Католицькій Акції. Св. Отець завсіди і всюди інтересувався особливо Марійськими Конґреґаціями також тому, що має спеціяльне признаннє і привязаннє до ордена, в якому конґреґації знайшли опіку для себе. Він думав про них тоді, коли підніс свій голос, взиваючий по батьківськи до взаїмної помочі й співпраці.

Щоби бути зединеним з Католицькою Акцією, вистане творити добро в якійнебудь формі. Папа може в тій хвилі сказати з Божественним Учителем: »Хто не є проти Мене той є зі мною«. Є отже з Ним усі ті, що не виступають ні не працюють проти Него, а тим більше всі ті, котрі працюють в тім самім напрямі, в тім самім дусі правдиво апостольськім для ширення добра. Всі можуть і повинні співпрацювати і помагати, бо в кождому є та спромога тай форми добра є ріжні; до святої будови причинюється кождий, хто чинить добре, в якійнебудь мірі і формі, якщо співпрацює з тим апостольством, яке стремить до поширення Христового Царства; величні діла перших Апостолів і завсіди незмінні діла всіх християнських століть, діла місіонарів на далекім фтонті віри і цивілізації, нових апостолів внутрі держав, діла, які будуть тревати аж до часу отворення Вічного Царства.

Кождий винен дати свою поміч в якійнебудь формі добра, кождий може і повинен взяти в тім участь на свій спосіб, по своїм силам і підготованню. Не треба при тому визбуватися своїх окремішних форм, які в тих ініціятивах добра повинні завсіди і всі істнувати. Не значить се, щоби вони всі мали змінити свої орґанізаційні форми і перестати бути собою, не значить се, висловлюючись урядово, щоби з того приводу мали вони буквально і формально стати Католицькою Акцією. Сказано тільки, шо всі ці форми добра можуть і повинні підпомагати центральну ініціятиву Католицької Акції.

Папа надієсь, що серед усіх рядів так добре приготованих до праці як ті, що їх має перед собою зродяться найліпші стовпи тих святих діл, найліпші помічники і співробітники. Остаючи на свойому власному місці, на якому сейсас стоять, зберігаючи непорушно свою давну форму,

яка заксіди повинна бути для них дорога а котра є і буде для них охороною і джерелом їх християнської і католицької формації, остаючи дальше навколішках перед своєю Небесною Матірю, знайдуть однак час, спосіб і енерґію, щоби устійнити своє становиско на загальному терені, в тій акції, яка з Провидіння стремить зо загального добра, коли церковна єрархія саме тепер потребує видатної зовнішної помочі від вірних.

Світ стає справді в деяких напрямах чим раз більше поганським або споганеним. З другої сторони сили святої єрархії зменшилися значно в многих місцях, в наслідок страшних катастроф, які перейшли через світ. Відси іде особливіша потреба для вірних прийти з поміччю єрархії так як за часів перших Апостолів. Що зробилаб була бідна дванайцятка апостолів без тієї надзвичайної помочі? Вони, що посідали такі марні середники ділання, а перед собою мали простори землі, моря, таке множество народів, якщо Провидиннє не відалоб їм до розпорядимости співпраці вірних з усіх кляс, віку, умов і суспільних становищ, як про се читаємо в першій історії Церкви, як се виходить з перших натхнених апостольских листів?

Св. Отець покладає велике довірє в бажання і заяви тих дорогих Йому синів, які того дня самі занесли їх до Його стіп. Деякі твердили, що недасться погодити зі собою приналежність до Католицької Акції з одночасною співпрацею зі стоваришеннями иншого рода, які стремлять рівнож до загального добра але під проводом та почином державного уряду. Папі ці голоси не подобаються і болять Його діймаючо. Оголошений саме тепер лист усуває цей контраст, який в сути річи не істнує і ніколи не повинен істнувати, бо не може бути взаїмного виключання між обовязками діяльного католика, що працює в акції співділаючій з апостольством єпархії так зрозумілій, потрібній й освяченій традицією століть, а приналежністю до всего того, що стремить до залального добра і належить до обовязків доброго горожанини краю.

Коди вже не можна говорити про взаїмну суперечність, остає твердженнє противне про обопільне узгідненнє. Св. Отець бачить великі можливости у співпраці і ревнованню для добра, у поширюванню Христового Царства, в здійснюванню всего того, що є добром і до добра стре-

мить, а що якраз Йому сказали й ствердили дорогі члени Марійських Конґреґацій, про що свідчить все, чого на протязі довгих століть своєї історії їхні Дружини на тім полі, на тих просторих теренах добра, співпрацюючи з добром всюди, де зайшла того потреба або можність, усякими способами найпростійшими і найбільш помисловими, в покорі й шляхотности, так як могла їх навчити їхня Мати, Цариця, й Опікунка про високу цінність душ, відкуплених Кровю Христа.

ОГОЛОШЕННЯ.

Загальні Збори Товариства П. Е. П. відбудуться дня 17. VI. 1930. о год. 10. перед пол. в салі Духовної Семінарії зі слідуючим дневним порядком:

1. Отворення Загальних Зборів;
2. Відчитання протоколу;
3. Звіт з діяльности Виділу і Секцій;
4. Звіт скарбника;
5. Звіт Контрольної Комісії;
6. Вибір нового Виділу;
7. Реферат і корреферат про Кат. Акцію (ОО. Голинський і Орський);
8. Внески і запити членів.

Перед Зборами відправиться в катедр. церкві о год. 9-ій Служба Божа за розвій Товариства.

Членам Товариства пригадуєсь обовязок відправлення двох Служб Божих: одної за живих а другої за померших членів Товариства.

Перемишль, дня 8. V. 1930.

ВИДІЛ.

ОПОВІСТКА.

У прив. дівочій учит. Семинарії СС. Василіянок в Яворові відбудуться вступні іспити на І, ІІ, ІІІ і IV курси в днях 28, 29 і 30 червня б. р. Вступні іспити на І. курс відбуваються способом клясовим. До подання належить долучити: 1) метрику, 2) останнє свідоцтво шкільне, 3) лікарське свідоцтво від фізика або шкільного лікаря, 4) свідоцтво моральности, якщо була перерва в науці.

Завважується, що Семинарія СС. Василіянок в Яворові посідає повні права публичних заведень а під оглядом науково виховуючим належить у нас до зразкових. СС. Василіянки як рівнож Управа заведення числить передовсім на поперте з боку Всч. Духовенства.

Р. П. Ч. Е. В.